

4 toppar

Högst i Sverige, Norden och utsikt från Europas tak, men även högsta punkten i Danmark kan vara en upplevelse i sig. Alla fyra hann vi med i somras, även om vädret inte alltid var på topp.

Sista branten innan man når toppen på Elbrus, cirka 5 300 meter över havet. I traversen nedanför ser man några andra alpinister vandra samma väg som vi nyss gick.

Vi börjar med Nordens högsta berg som är Galdhøpiggen i Norge. Enklast bestiger man Galdhøpiggen från Juvasshyttan, då höjdskillnaden endast är drygt 600 meter. Turen är inte svår men ganska jobbig, då det är cirka sju kilometer att gå och brant uppför. Vi går med i en guidad grupp och får veta att det normalt tar fyra timmar att nå toppen och tre att gå tillbaka.

Klockan tio startar vi vid en bilparkering på 1 850 meter och går mot toppen på 2 469 meter. När vi ska korsa glaciären Styggebreen knyter guiden in alla i ett långt rep utifall någon hade tänkt ramla ner i en glaciärspricka.

I någon timme pulsar vi i blöt snö och beundrar både utsikten och vädret som denna dag bjuder på en klarblå himmel och strålände sol. Efter ganska mycket pust och stänk når vi toppen av Galdhøpiggen, där det ligger en liten hytta som på sommaren är en kiosk med fantastiska priser (även för att vara i Norge). Vi har dock med oss var sin öl som vi gottar oss med i värmen i stugan. Till tops, bestefar!

Omdöme: Att bestiga Galdhøpiggen är en ganska trevlig dagstur. Det är relativt lätt och smidigt med själva toppbestigningen. Kruxet är att berget ligger i Norge. Norrmän äter bara små, små mackor med sillbitar på, som kostar 60 kronor styck. Det går åt minst 15 stycken för att en svensk karl ska bli mätt, så även med en etta i matte kan man räkna ut att det blir dyrt. Ett tips är att om möjligt ta med mat hemifrån, då den garanterat är både godare och billigare. Ta med ett par öl också.

Sveriges högsta berg

Fjällräven Classic är världens största vandringsstävling och går av stapeln i augusti sedan tre år tillbaka. Tanken är att man går från Nikkaluokta till Abisko som är en sträcka på cirka elva mil. Man måste passera Kebnekaise Fjällstation, Singistugorna, Sälkastugorna, Tjäktjastugan, Alesjaure och Kieron för att få en stämpel i ett pass som bevisar att man varit på varje kontrollstation.

Går man de elva milen under 72 timmar får man en medalj i guld, silver får man för fyra dygn och brons för fem. Om man är i hyfsad form och en smula knasig kan man få för sig att göra en avstickare till toppen på Kebnekaise på samma gång. Det gjorde jag i somras och det var ganska jobbigt, faktiskt.

Jag valde att gå den östra leden som är något kortare än den västra. Det blir en extra tur på cirka tio kilometer med en höjdskillnad på 1 420 meter. Jag startade från Kebne fjällstation vid 23-tiden efter att ha gått de 19 kilometrarna från Nikkaluokta tidigare under kvällen. Leden går längs Jökelbäcken som är en dryg kilometer slalombacke rätt uppför. Ganska mör och svettig når jag platån, där det bara är stora stenbumlingar som gör det omöjligt att tälta. Då mörker och dimma gjorde att sikten var cirka två meter, tog det ganska lång tid att hitta fram till Björnings glaciär där jag tänkt slå läger för natten. Leden syns knappt i dagsljus och kompassen fungerar dåligt på grund av all järnmalm som finns i stenarna runt omkring. Runt klockan två på natten hade jag hittat rätt och slog upp tältet på isen. Efter tre timmars slummer var det dags att

Fakta om 4 "berg"

- Sveriges högsta berg är Kebnekaises sydtopp med cirka 2 108 meter.
- Nordens högsta berg är Galdhøpiggen i Norge med sina 2 469 meter.
- Europas tak ligger i Ryssland och heter Elbrus. Det 5 642 meter högt och är alltså mycket högre än Mont Blanc, som mäter 4 810 meter över havet.
- Danmarks högsta punkt är inte Himmelsberget utan Yding Skovhøj. Det är knappast ett berg, utan snarare en kulle, som når endast 172,5 meter över havet.

åter dra på sig kängorna och streta vidare. Klockan sex var det tillräckligt ljus så jag gav mig av över den södra tungan av Björnings glaciär och upp på den glaciärrygg som leder fram till bergväggen. Här tittrade solen äntligen fram mellan molnen en kort stund och jag kunde värma mig något innan den försvann för gott den morgonen. Med hjälp av medhavd klättrutrustning kopplade jag in mig i den fasta stålvajer som sitter bultad i berget.

Efter en brant men rolig klättring uppför bergväggen kommer man upp nära den gamla toppstugan. Sista biten är en lättare stigning på sten och snart skymtar man toppglaciären mellan molnbankarna.

Klockan 8.15 står jag ensam på toppen av Sveriges högsta berg och har en utsikt på cirka tre meter. Allt är inkapslat i molndimma och vinden ryter i öronen. Glaciären är avsmält i år så själva toppen är en enda stor isklump som stupar brant 300 meter ner åt två sidor. Ingen bra plats att vara på utan stegjärn, så efter ett par skott med kameran begav jag mig nedåt igen. Bara 95 kilometer kvar att gå till Abisko!

Omdöme: Vi åkte med Calmo guidance som i år hade fem resenärer som genomförde Fjällräven Classic. Det var förutom jag själv ett tjejjgäng bestående av Therese Kvarnryd, Susanne Eriksson, Annica Carlsson och Grete Gran Blom som gick de elva milen på guldtiden 69:25, en och en halv timmes bättre tid än Da Nada herrklubb som gick Fjällräven Classic förra året. Men att dessutom göra toppen inom 72 timmar är ganska krävande och man bör känna sina egna begränsningar innan man ger sig av.

STF:s fjällguider avråder starkt från att gå ensam längs östra leden, då det kan bli livsfarligt om olyckan är framme. Gå i stället i en grupp med erfaren guide, då det är en spännande och lagom jobbig utmaning som varmt kan rekommenderas.

Europas högsta berg

Vilket som är Europas högsta berg är historiskt omstritt och beror mycket på att man tidigare inte räknade in området ryska Kaukasus i Europa. Sedan många år tillbaka är det vedertaget att Mont Blanc, som når 4 810 meter över havet, är långt ifrån att vara högst i Europa. Det finns fler än tio toppar i Kaukasus som är högre och högst av dem alla är den slocknade vulkanen Elbrus. Berget har två toppar,

Europas tak.
Här är jag 5 642 meter över havet. Vädret var strålande så kylan var inget problem, vilket det annars kan vara på dessa höjder året om.

Min son Oliver står på vad vi tror är Danmarks högsta punkt. Det är inte lätt att veta, för här finns inga flaggor eller monument.

Högst i Sverige med sämsta tänkbara väderförhållanden. I princip noll meter sikt och väldigt blåstigt. Det enda som fastnade på kort var klockan. Allt annat blev bara vitt, vitt, vitt ...

... på en sommar

Tältning på Björlings glaciär, någon kilometer från Kebnekaises sydtopp som än så länge är högst i Sverige.

Kontakt. Mobilen har täckning även på toppen av Nordens högsta berg – Galdhøpiggen i Norge. Bojje ringer en god vän för att tala om att han har klarat av bestigningen.

varav den västra är den högsta med sina 5 642 meter över havet, medan den östra toppen når 5 621 meter upp i luften.

För att ta sig upp måste man först ta sig in, det vill säga till Ryssland. Trots att Ryssland delvis tillhör Europa är byråkratin långt ifrån lik den vi är vana vid. Det är pass, visum, papper och stämplat både högt och lågt. Om något inte stämmer kan det bli böter. Vanligen flyger man med Aeroflot till "Mineralnye Vody" via Moskva eller St Petersburg. Därifrån väntar en fyra timmars bussresa till någon av byarna vid foten av Elbrus. Sedan börjar äventyret på riktigt.

Elbrus är ett av de lättare höga bergen att bestiga då det bara är vandring, helt utan inslag av klättring eller andra svårigheter. Det är höjden och eventuellt kylan som kan ställa till det så att man inte når toppen. Någonstans runt 5 000 meter börjar man på allvar känna av det låga trycket och allting blir mycket jobbigare. Huvudvärk, illamående, trötthet och yrsel är vanligt om man är dåligt acklimatiserad. Vi hade en veckas acklimatisering på hög höjd i

kroppen, innan vi gjorde ett toppförsök. Det var på gränsen att det räckte till och några av oss spydde längs vägen på grund av höjdsjuka.

Vi startade från baslägret mitt i natten och gick de sista stapplande stegen till toppen på förmiddagen, efter att ha fått uppleva en fantastisk vacker soluppgång över de vassa bergen i Kaukasus. Hela dagen strålade solen och vi kunde inte ha haft bättre väder. Från den lilla platån på toppen beundrade vi utsikten över Ryssland och Georgien, tog ett par kort och vände tillbaka igen.

De flesta olycker händer på vägen ner, så först efter ytterligare tre till fyra timmar kunde vi fira nere i baslägret. Vi har varit högst i Europa. Tjoho-o!

Omdöme: Elbrus är högst i Europa och är därför med i "The seven summits", det vill säga den högsta toppen i en av de sju världsdelen. Hade berget inte varit det, kan jag lova att ingen hade åkt hit som inte gillar stök och bråte. Det luktar mänsklig avföring lite varstans, det ligger gamla rostiga bilmotorer och annat metallskrot överallt och som om det inte vore nog kan

det komma gränspolis från ingenstans och begära att få se ditt pass. Mitt uppe på berget! Nä, se till att vara väl förberedd så du kommer upp på ditt första försök, för hit vill man inte gärna åka två gånger.

Danmarks högsta berg

"Yding Skovhøj" är Danmarks högsta berg. Kullen som knappast kan kallas för berg är 172,54 meter över havet. Uppe på toppen av kullen finns en 1,77 meter hög stenkista från bronsåldern som räknas in i höjden, varför den närliggande "Møllehøj" (170,86 meter över havet) nämns som Danmarks högsta naturliga punkt.

Frågan om vilken punkt som är högst i Danmark är inte enkel att avgöra ens med dagens teknik, men åtminstone "Himmelbjerg" inte är det, slogs fast redan 1847. Att många än i dag tror att Himmelsberget (som bara är 147 meter över havet) är Danmarks stolthet, kan nog bara vara att det är lättare att komma ihåg och uttala än "Yding Skovhøj", men det är en teori som får stå för mig själv.

Yding Skovhøj ligger i Horsens kommun,

cirka 30 kilometer sydväst om Århus. Man åker enklast dit med bil på asfalterade småvägar.

Alldeles bredvid toppen finns en parering med en informationsskylt som berättar om området och historien bakom utnämningen till högsta punkt.

Jag och min son Oliver "besteg" toppen när vi ändå åkte förbi på vägen till Billund och Legoland. Några hundra meters promenad in i skogen och du är på toppen. Utsikten är obefintlig för du är inne i tjock lövskog. Bästa utsikten är från parkeringen, där man faktiskt har en ganska fin vy över det danska åkerlandskapet.

Omdöme: Det är knappast värt att åka hit bara för utsikten eller äventyrets skull, men Danmark är litet så det blir bara en kort omväg att ta med toppen om du ändå är här. Det är skyltat när man närmar sig och har du GPS är det högst troligt att toppen är utsatt som en intressepunkt. En trevlig liten förmiddagsutflykt kanske?

Text och foto:
Patric Anderson